

¿S'apaga Foc Verd?

Voluntaris, agents forestals i efectius de les Agrupacions de Defensa Forestal han fet arribar a EL TEMPS un informe criticant durament la campanya de prevenció d'incendis del Departament d'Agricultura de la Generalitat de Catalunya i denunciant la "liquidació del programa Foc Verd". Del gener al final de juliol del 1992, el foc només va destruir al Principat 10 hectàrees de terreny. Enguany, la xifra s'ha disparat espectacularment: 1.400 hectàrees, segons el Departament de Governació (DG). Una xifra que, malauradament, dona la raó a les previsions que els bombers feien públiques el dia 15 de juny: les altes temperatures, les ventades i la manca de pluja fan que el risc d'incendi d'aquesta campanya sigui molt alt.

Segons fonts oficials, enguany hi ha un augment de dotació humana i material destinada als incendis forestals. El total d'efectius del Departament d'Agricultura, Ramaderia i Pesca de la Generalitat (DARP): 5.979 (689 de personal propi i 5.290 de personal voluntari), als quals cal afegir els del DG: 4.945 (4.135 bombers i 810 voluntaris). És a dir, el Principat compta un total de 10.924 persones en la campanya forestal d'enguany. Quant als mitjans: un helicòpter bombarder més, amb la qual cosa el parc puja a quatre, i un pressupost de prevenció d'incendis de 1.500 milions de pessetes, cinc-cents més que no l'any passat. Josep Ramon Dueso, director general de Prevenció i Extinció d'Incendis i dels Bombers de Catalunya –ambdós dependents del DG–, vol deixar ben clara la tasca de cadascú: "Tot incendi té un abans –prevenció– i un després –repoblació–, i se n'encarrega el DARP; del durant –l'incendi–, se n'ocupa el DG, perquè els bombers són els únics que tenen mitjans aeris".

Llavors, vista la paradoxa d'un augment d'efectius i de pressupostos i d'un augment d'incendis forestals, la pregunta obligada és la següent: a més d'un estiu d'unes característiques determinades (que fonts del DARP asseguren que, "tot i ser pitjor que no el de l'any passat, no és dolent, sinó normal, tirant a bo"), que obliga a una labor de prevenció directament proporcional a l'augment del risc d'incendi, ¿quina peça de l'engranatge falla perquè es produeixi aquest fatídic augment d'hectàrees cremades? Voluntaris, agents forestals i efectius de les Agrupacions de Defensa Forestal (ADF),

han elaborat un informe que, sota el títol "El risc dels grans incendis forestals torna a amenaçar Catalunya", critica durament la política de prevenció del DARP. Allò que el document qualifica de "deixadesa de responsabilitats", en general, es concreta, una línia més avall, en "la total liquidació del programa Foc Verd (vegeu requadre), que ja no existeix a efectes oficials interns del DARP". Francesc Xavier Marimon, conseller d'Agricultura, Ramaderia i Pesca, respon a aquesta acusació: "El programa Foc Verd existeix i a la conferència de premsa de presentació de la campanya, feta al 18 de juny al Centre Internacional de Premsa de Barcelona, se'n parlava, tant de paraula com en la informació impresa que es va repartir".

Amb l'afirmació, "la instrucció del conseller Marimon és molt precisa: els incendis forestals són una qüestió exclusiva dels Bombers i el DARP ha de romandre en un segon pla, fins a aconseguir que els periodistes 'l'oblidin'", i amb el recordatori que l'èxit de Foc Verd es basava en la prevenció i la intervenció immediata més que no en l'extinció, el document entra de ple en allò que és competència del DARP: la campanya de prevenció. I assevera que la d'enguany no ha estat com la d'altres anys: "Cartells, milers de fulls repartits a les autopistes, que un any més s'ha deixat de fer". Marimon, per la seva banda, ho desmenteix: "L'habitual campanya s'ha fet: el Departament ha preparat tres espots de televisió, un dels quals ja s'emeta, que sortiran d'acord amb el risc d'incendis. També ha preparat, i ja difon, una falca de ràdio, un anunci a la premsa sota el lema "Bomba incendiària", i cent mil pòsters distribuïts a les comarques de més alt risc d'incendis."

I encara en el terreny de la prevenció, l'informe assegura: "Els agents forestals feien un *prèssing* d'advertències i sancions en els llocs habituals de concentració dels *domingueros* que fan foc al bosc. (...) Naturalment, aquesta acció era poc popular, però necessària. El conseller l'ha suprimida. (...) Avui, se'ns ordena que no sancionem ningú". "Això és totalment fals –replica Marimon–; tots els voluntaris reberen, de la Secció de Voluntaris Forestals, instruccions de col·laborar en la campanya d'estiu." S'ha de dir que en la carta de recaptació de voluntaris no s'anomena la imposició de

sancions, que "són cursades –segons Marimon– després de les corresponents denúncies fetes pels agents rurals, mai pels voluntaris forestals, entre les funcions dels quals no hi ha la d'imposar cap sanció".

El DG fa, segons Dueso, "una única actuació preventiva: el programa Espiadimonis, que funciona des de l'any 1989, destinat als piròmans. És una tasca quasi-policíaca: un helicòpter amb pilot i operador de vol a la disposició dels Mossos d'Esquadra, que també patrullen per terra. Té un objectiu dissuasori: quan detecten una columna de fum, baixen i amonesten o bé sancionen. Aquest programa és duu a terme els dies de més alt

Malgrat els milers de persones i els nombrosos efec-

risc, que no són més de cinc o sis al llarg de tot l'estiu, amb una durada d'unes quatre hores diàries.”

Les mateixes fonts crítiques entenen que “el programa Espia-dimonis és inútil a tots els efectes com a mesura preventiva”. L'origen d'aquest programa és que l'any 87 o 88, el president Pujol sobrevolava Catalunya amb helicòpter i va veure un pagès cremant rostolls, va aterrar i li va clavar un escàndol per l'actitud irresponsable. Aquesta solució li va semblar tan genial que quan va arribar a Barcelona, ho va contar al conseller Gomis i li va dir: “Hauríem de fer alguna cosa en aquest sentit”. I quant a les estadístiques oficials, creuen que “a l'hora d'elaborar-les es fa una trampa molt clara: es fa públic que entre l'1 de gener i el 13 de juliol d'enguany s'han cremat 1.400 hectà-

rees, resultat de la suma de les 1.133 de matoll i les 317,8 d'arbreda, però s'amaguen les 416 de pastura, que fan un total de 1.867 hectàrees. També s'agafen hectàrees d'arbreda i es converteixen en pastura, i així s'han maquillat, enguany, entre 400 hectàrees i 450 d'arbreda cremada. I la trampa és molt fàcil de veure: dividint 1.867 per 317,8, el resultat és que per cada hectàrea d'arbreda se n'han cremat 5,8 que no ho eren. Això no quadra amb el completíssim informe sobre incendis forestals editat pel Senat el dia 8 de març, en què la relació mitjana és d'1,9 hectàrees totals cremades per cada una d'arbreda, en el període que va del 1981 al 1992. 5,8 és un índex propi d'un país de pastura, i al Principat, de pastura, només n'hi ha al Pirineu. A Barcelona i a Tarragona, on s'han produït els incendis

més grossos d'aquest any, no n'hi ha”.

UN PROGRAMA MODERN, REEIXIT I POC ESTIMAT

“Foc Verd va ser una frase, Miró i Ardèvol va tenir un gran sentit de l'oportunitat, quan el va treure després de l'incendi de Montserrat. Un programa així, si vol ser correcte, ha de partir d'una conscienciació popular”. Així ho veu el director general de Prevenció i Extinció d'Incendis de la Generalitat, Josep Ramon Dueso.

Miró i Ardèvol, ex-conseller d'Agricultura, explica què és Foc Verd: “És una resposta desesperada als grans incendis del 86 (Montserrat, l'Anoia i Girona); dissenyada ‘en calent’. Té característiques que fan el programa radicalment diferent: concep l'incendi forestal com un problema d'estratègia i de logística. Es fonamenta en la teoria matemàtica del ‘focus’: el ‘focus’ es propaga d'una determinada manera i per rebatre'l s'han d'establir unes normes. Traduït a un incendi forestal: evitar que el ‘focus’ –flama– es transformi en front. ¿Com? 1) Situant l'extinció en un segon nivell; el més important és evitar el ‘focus’ actuant sobre les persones (un foc no s'encén sol): mig milió de cartells prohibint d'encendre foc, destinats a un ciutadà urbà acostumat a les prohibicions. 2) Detecció del ‘focus’ amb el mínim de temps possible: 12 minuts. ¿Com? a) A través d'una columna de fum: des que comença la fase de risc tots els efectius es dediquen a la cacera permanent de les columnes –no totes són incendi forestal–: torres de vigilància, agents, voluntaris, avionetes i un acord amb els aeroclubs per tal que les rutes obligades que facin els pilots per completar hores de vol siguin per zones de risc d'incendi –la Conselleria pagava una part de la benzina–; b) Verificació: si és un ‘focus’ es passa l'avís a la central i detectors i bombers passen a l'acció immediata –peça fonamental de Foc Verd–, i c) Els agents forestals, organitzats en unitats mòbils treballen en l'extinció del ‘focus’. 3) Extinció, que és molt millor ara que abans, quan només comptàvem amb un bombarder.”

Aquest programa, aplicat durant sis anys successius (1987-1992), va esdevenir un èxit absolut: del 1972 al 1986: 15.000 hectàrees; de 1987 a 1992: 1.000 hectàrees. Miró i Ardèvol, que després de dimitir encara era reclamat a l'estranger per a explicar el programa, diu: “Dueso demostra lamentablement, després de tants anys, el desconeixement de Foc Verd”.

Joan Marí

tus materials amb què compta Foc Verd, aquest any ja han cremat més de 1.400 hectàrees al Principat. ARXIU